

בש"פ 3178/20 - איברהים אבו זייד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3178/20

כבוד השופט ע' גروسקובף

לפני:

איברהים אבו זייד

העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכוות
אכיפה – מעצרם), התשנ"ז-1953

בשם העורר: עוז'ד ליאור גולן

בשם המשיבה: עוז'ד רוד חלאוה

החלטה

לפני ערד על החלטת בית המשפט המחויז תל אביב-יפו (כב' השופטת המעtin בן אריה) שניתנה ביום 21.4.2020 במספר 43804-03-16, במסגרת נדחתה בקשה של העורר לעיון חוזר בגין הפקדה הכספית שנקבעלם המרת מעצרו מאחריו סורג ובריח במעצר תחת פיקוח אלקטронី.

1. על פי עובדות כתוב האישום המתווך, העורר ובנו, המואשם עמו באותו כתב אישום, קשרו קשר על מנת לגרום למותם של קרוביו משפחתו ואחרים המסוכסים עם הבן. בהמשך לכך, נטען כי העורר פצע אדם באמצעות דקירותו, ובנו המית אדם ופצע מספר אחרים (לפריט נוסף: בש"פ 2864/17 פלוני נ' מדינת ישראל(12.4.2017)). בגין מעשים אלה יוחסו לעורר מספר עבירות: רצח לפי סעיף 300(א)(2) ל[], התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ניסיון רצח לפי סעיף 305 לחוק וקשר קשור לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק.

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

2. החל מיום 6.7.2016 מצוי העורר במעצר בגין סORG ובריה. נכון למועד מתן החלטה זו, הוואר מעצר עד תום ההליכים כבר ארבע-עשרה פעמים. לאחר מספר הארכות מעצר, הורה בית משפט זה לשירות המבחן, בשורת החלטות, לבדוק את היתכנותה של חלופה לערור בגין סORG ובריה, ובכלל זה האפשרות להעבورو למעצר תחת פיקוח אלקטרוני (ראו: בש"פ 9567/17 מדינת ישראל נ' פלוני (19.12.2017); בש"פ 8357/18 מדינת ישראל נ' פלוני (19.12.2018); בש"פ 4164/19 פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2019)).

3. ביום 15.10.2019 קיבל בית משפט קמא (כב' השופט אברהם הימן) את המלצה שירות המבחן המעודכנת (שהוגשה ביום 9.7.2019), והורה על המרת מעצר העורר בגין סORG ובריה במעצר תחת פיקוח אלקטרוני, תוך הטלת תנאים מגבלים, ובכלל זה: הפקדה כספית בסך של 50,000 ש"ח, הפקדת ערבות עצמית על סך של 100,000 ש"ח, הפקדת ערבות צד ג' על סך של 100,000 ש"ח על ידי כל אחד מהמפקחים, וכן איסור יציאה מהארץ.

4. המשיבה הגישה עורך על החלטה זו, בטענה שקיים שיקולים רבים להותרת העורר במעצר בגין סORG ובריה, לרבות רמת מסוכנותו וניסיונו להימלט מן הדין לאחר ביצוע המעשים המיוחסים לו. ביום 30.10.2019 דחה בית משפט זה את העורר, לעניין המרת מעצרו של העורר בגין סORG ובריה לערור בפיקוח אלקטרוני. הורה בית המשפט על הגדלת הסכום שנדרש העורר להפקיד בתנאי להעברתו לערור בפיקוח אלקטרוני, כך שעליו להפקיד סכום של 150,000 ש"ח (חלף 50,000 ש"ח). זאת, נוכח חומרת העבירות המיוחסות לעורר והחשש כי ינסה להימלט מאיימת הדין (בש"פ 6753/19 מדינת ישראל נ' פלוני (כב' השופט אלכס שטיין)).

5. ביום 29.3.2020 הגיע העורר לבית המשפט קמא בקשה לעזין חוזר בתנאי המעצר, שעניינה הפחתת סכום הפקדה הכספי שנקבע לשם העברתו לערור בפיקוח אלקטרוני לסכום של 50,000 ש"ח, כאשר 30,000 ש"ח יפקיד בתנאי לביצוע העברה ואת יתרת הסכום יפקיד תוך 30 ימים ממועד תחילת מעצרו בפיקוח אלקטרוני. بد בבד, ביקש העורר להוסיף את בני משפחתו כערבים נוספים לשם הבטחת התיציבותו להמשך ההליך הפלילי נגדו (להלן: "הבקשה לעזין חוזר"). במסגרת הבקשה, טען העורר כי מצב החירום בארץ נוכח התפשטות נגיף הקורונה תומך בקבלת הבקשה, שכן העורר נכלל בקרבוצות סיכון מפאת גילו ומצב בריאותו, וכי ההליך המשפטי בעניינו עלול להתעכב.

6. ביום 21.4.2020 דחה בית המשפט קמא (כב' השופט מעין בן אריה) את הבקשה לעזין חוזר, מהטעם שהחלוף הזמן והוספת ערבים מבני משפחתו של העורר לא מיינים את העילות בגין נקבע גובה ההפקדה הנוכחית. כמו כן, נקבע כי מצב החירום הקיים בארץ אינו שיקול מכירע, קל וחומר כאשר אין צפי לעיכובים בניהול ההליך הפלילי בעניינו של העורר. על החלטה זו הוגש העורר המונח לפני.

7. לעומת זאת, יש להפחית את סכום ההפקדה הכספי שנקבע לשם העברתו לערור תחת פיקוח אלקטרוני. זאת, בין היתר, נוכח מעצרו הממושך בגין סORG ובריה, מצבו הבריאותי והכלכלי הרעוע, וכן העדר צפי קרוב לסיום ההליך. עוד נטען כי החלוף הזמן מעיד כי גובה ההפקדה הנוכחי אינו ריאלי מבחינותו, ועל פי ההלכה הפסוקה אין להחזיק נאשם במעצר רק בשל מצבו הכלכלי.

8. לשיטת המשיבה, גובה ההפקדה הכספי הנוכחי נדרש בשל חומרת המעשים המיוחסים לעורר, אשר מעידים על מסוכנות גבוהה, ולא רק בשל החשש להימלטות העורר מאיימת הדין. בנוסף, טוענת המשיבה, כי ההליך בעניינו של העורר קרוב לסיומו.

9. ביום 20.5.2020 התקיים לפני דין במעמד הצדדים, במהלך הביעה המשיבה את נוכנותה להפחיתה מסויימת בסכום הפקדה שנקבע, בכפוף להטלת שעבוד על נכס של קרוביו או מכרו של העורר. בסופו של הדיון, ניתנה החלטתי לפיה על הצדדים לדבר ביניהם ולהודיע האם הגיעו להבנות. ככל שלא ייעו להבנות, הודיעיל עורר לפרט את הצעתו לעניין שעבוד של נכס לשם העברתו למעצר תחת פיקוח אלקטרוני, ולמשיבה להציג את עמדתה לגבי הצעה זו.

10. בעקבות זאת, הגיע העורר ביום 8.6.2020 הצעה לפיה יפיקד סכום של 50,000 ש"ח על מנת לעבור למעצר בפיקוח אלקטרוני, בעוד יתרת הסכום (100,000 ש"ח) תובטח באמצעות שעבוד זכויות של דודו במרקען הנמצאים בכפר ג'דייה, אשר לדידו שווים עומד על כ-450,000 ש"ח. לחילופין, ביקש העורר להעמיד את גובה הפקדה הכספי קרוב ככל הנימן לסכום של 50,000 ש"ח, המצוី בהישג ידו. המשיבה התנגדה להצעת העורר, בטענה שהחלופות שהוצעו לא מאיינותו אתUILות מעצרו של העורר. כמו כן, נטען כי מהצעת העורר עלולים קשיים למימוש המקרקעין אותו הציע לשעבד.

11. ביום 10.6.2020 נעתרתי לבקשת העורר להגיש התייחסות נוספת ("התגובה המשלימה"). במסגרת התגובה המשלימה טען העורר כי המקרקעין המוצעים כשבוד מהואם בטוחה הולמת להבטחת מעצרו תחת פיקוח אלקטרוני, תוך שהתייחס לכל השגותיה של המשיבה בדבר הקשיים העולמים מהצעת השעבוד. כמו כן, הביע העורר נכונות מלאה כל תנאי אשר בית המשפט יקבע בעניין שעבוד המקרקעין, אך שיתאפשר לו לעבור למעצר תחת פיקוח אלקטרוני. לעומת המשיבה, תגובתו המשלימה של העורר רק מבירה את הקשיים שבמימוש השעבוד על המקרקעין המוצעים.

12. לאחר עיון בעורר ובתגובה הצדדים, וכן לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים בעל-פה, הגיעו לכל מסקונה כי דין העורר להתקבל באופן חלקי.

13. סעיף 52(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") קובע כי "אדם המוחזק למעצר בשל אי יכולתו להמציא ערובה, רשאי לפנות בכל עת בבקשת לעיון חוזר". על פי ההלכה הפסוקה, משמעות סעיף זה היא שאילוהיט על עצור ערובה כספית שאינה ריאלית, שכן יש בכך כדי להביא להשארתו של הנאשם למעצר שהוא אמור להשתחרר ממנו. הלכה זו נובעת מן עקרון המידתיות המועוגן בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, והן מתחושת הצדק (ראו: בש"פ 2137/96 רודמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 504, 507; בש"פ 9694/02 רבידה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 176, 181 (2002); בש"פ 4708/12 עבדאללה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.6.2012)). זאת ועוד, בפסקה נקבעה המעין חזקה, הניתנת לסתירה, לפיה ככל שחולף הזמן מבלי שהעצור שילם את העורבה שנקבעה כתנאי לשחרורו, נראה שסכום העורבה אינו ריאלי מבחינות יכולותיו הכלכליות (ראו: בש"פ 2309/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (28.3.2018); בש"פ 4422/18 מדינת ישראל נ' ליבוביץ, פסקה 3 (18.3.2018)).

14. ענייננו, העורר מוחזק במעצר מלמעלה מ-4 שנים, כאשר כבר לפני כ-8 חודשים אישר בית משפט זה כניינע להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני תוך הטלת תנאים מגבלים, שהמרכזי בהם הוא הפקדה כספית ממשמעותית, שנקבעה לסכום של 150,000 ש"ח. ואולם, העורר לא הצליח לגייס סכום זה, ועל כן נותר עדין במעצר מאחריו סורג ובריח. עובדות אלה מלמדות כי הפקדה הכספי שנדרצה בשעתה גבוהה ככל הנראה מהסעדים המצויים בהישג ידו

של העורר. גם הניסיון לאטור נכס ששבודו יאפשר הפחתה מוסכמת של סכום ההפקדה לא צלח, משהמשיבה דחתה, ומטעמים מוצדקים, את הנכס היחיד שהוצע על ידי העורר כבטוחה. מצב דברים זה מצדיק הפחתה של גובה ההפקדה הנדרשת מהעורר כתנאי להעברה למעצר בפיקוח אלקטרוני. מן הצד השני, לא ניתן להתעלם מניסיונו העורר בעבר להימלט מאימת הדין, מחומרת המעשים המិוחסים לו ומכך שהמשפט מתקרב לסיומו. באיזו בין מכלול השיקולים הללו, מצאתי לנכון להפחית את סכום ההפקדה הכספייה שהוטל על העורר לשם העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, אך במידה מתונה, כך שסכנות חילופ היפויו עדין אינם משמעותיים מבחינת העורר.

15. לאור האמור הריני להורות על קבלת העורר, כך שסכום ההפקדה שתידרש כתנאי להעברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני יעמוד על סך של 100,000 ש"ח. מtower הסכום האמור 80,000 ש"ח יהוו תנאי להעברה למעצר בפיקוח אלקטרוני, והיתרה תופקד בתוך 30 ימים ממועד ההעברה למעצר בפיקוח אלקטרוני. יתר התנאים המגבילים שנקבעו בהחלטת בית המשפט קמא מיום 15.10.2019 יוותרו על כנמם.

16. סוף דבר: העורר מתקבל באופן חלקו, כאמור בפסקה 15 לעיל.

ניתנה היום, כ"ז בסיוון התש"ף (18.6.2020).

שפט